

CATECHISMUS ZONDAG 50 (VERVOLG)

Ds. D. Chr. Overduin

19 augustus 1990

Catechismus zondag 50 (vervolg)

Schriftlezing : Mattheüs 6 : 25 - 34

Zingen : Psalm 104 : 1
104 : 7
104 : 8,16,17
104 : 18

De 50e Zondag.

VRAAG 125: Welke is de vierde bede?

ANTWOORD: "Geef ons heden ons dagelijks brood." Dat is: Wil ons met alle nooddrift des lichaams verzorgen, opdat wij daardoor erkennen, dat Gij de enige oorsprong alles goeds zijt, en dat noch onze zorg en arbeid, noch uw gaven zonder Uw zegen ons gedijen, en dat wij derhalve ons vertrouwen van alle schepselen aftrekken en op u alleen stellen.

CATECHISMUS ZONDAG 50 (VERVOLG)

(Alle begin is wel een beetje moeilijk, ook met deze Psalm-wijs, maar ik vind toch dat het steeds beter lukt naar mate we meerdere verzen vorderen, natuurlijk met behulp van de organist. We moeten de Psalm, denk ik, nog wat meer zingen, deze 104e Psalm.)

THEMA: DE BROODVRAAG

Aanvankelijk dacht ik om met u de volgende bede te behandelen tot bepaalde dingen mij drongen om nog een keer op deze vierde bede te letten.

Verleden week hebben wij de nadruk daarop gelegd, hoe onwaarschijnlijk het ook voor het menselijk verstand is en hoe de mens ook ingewikkeld zit in zijn eigen weten en kunnen, dat het toch ten diepste alléén de Heere is die het brood verleent aan de eter en het zaad aan de zaaier.

Ik heb dat toen daarom zo gezegd omdat wij vaak op een beetje christelijke manier ons eigen aandeel zo hoog mogelijk opvijzelen en als God dan daar nog Zijn zegen bij wil geven, dan zit het helemaal wel goed. Terwijl juist in de bede 'geef ons heden ons dagelijks brood' niet wordt gesproken over wat WIJ daartoe bijdragen. Ik zou het er haast bij in willen calculeren als wij mogen werken voor ons dagelijks brood, dan is dat op zich ook al een vervulling van de bede 'geef ons heden ons dagelijks brood'. Dat hoort daar óók bij.

Ik zeg dat daarom, omdat God een God is in de tijd en in de eeuwigheid en dat wij als mensen, die alles verbeurd hebben, alleen om Christus wil, om Zijn hongeren en dorsten, nog verzadigd mogen worden met brood en zoveel meer.

Ik heb toen zijdelings ook het voor ons onbegrijpelijke aangeduid. Al die vragen die op ons afkomen, ook in deze tijd, nu wij betrekkelijk in een ogenblik weten hoe het aan de andere kant van de wereld gesteld is, in andere werelddelen, in andere landen, waar we horen en lezen en zien van allerlei rampspoed en ellende, waar je niet uit kunt komen. Wat is nu van God en wat is nu van de boze en van ons boze mensen? Het is duidelijk dat tot op dit ogenblik deze aarde genoeg kan voortbrengen en mag voortbrengen om alle mensen te voorzien van dagelijks brood en toch gebeurt dat niet. Dat kan niet. Dat zijn allerlei motieven, van economische aard. Want al hebben wij bergen en bergen over, het vliegtuig moet betaald worden, de boot moet betaald worden, de trein moet betaald worden, de vrachtwagen moet er zijn, dat kost veel te veel geld, zeggen wij. Of God ook zo denkt, is wel de vraag. Of dat hele stelsel wat wij mensen opbouwen, al zou je misschien voorkeur kunnen uitspreken voor één of ander stelsel van kapitalisme, van socialisme of noem maar op, je voelt aan dat ergens God in de hemel een heel ander oordeel oordeelt dan

CATECHISMUS ZONDAG 50 (VERVOLG)

wij, dan de stelsels van de mensen. En dat God in de hoge hemel daar heus niet Zijn goedkeuring aan geeft, al dénken wij dat. Dat is altijd het beperkte van ons mens-zijn. Wij kunnen niet meer zien de duivelse achtergrond van communisme, socialisme, kapitalisme. Dat zien we niet. Wij redeneren vanuit onze situatie. Ons gezichtsveld is heel beperkt. Iedereen heeft het deze dagen en weken over die tiran uit Irak, Saddam Hussein, maar dat is geen uitzondering, die man. Dat zoveel mensen verontwaardigd reageren, terwijl ze op andere momenten, waar ook duizenden mensenlevens mee gemoeid zijn, niets zeggen, je hoort niets. Heel vreemd. Dat mensen bezig zijn andere mensen, zelfs vóór ze het levenslicht hebben aanschouwd, te vernietigen, bij duizenden. Dat men op zoveel laboratoria werkt aan de meest gemene en dodelijke wapens. Maar, je moet niet denken dat de mensen zo bewogen zouden zijn, als er niet méér achter zat. Macht, geld, olie. Daarom, het is voor ons allemaal zo verwarrend, dat dagelijks brood. De hele wereld komt in beweging als ze in haar achillespees wordt geraakt. En toch, hoe erg, en het is ook erg, ik bedoel, die man staat ook nergens voor, dat is ook - hebben ze wel gezegd - een soort nieuwe Hitler of een prototype. Maar, de mens loopt gevaar, in dat zwart-witte denken, dat hij uit het oog verliest: Zo IS nu de mens: Macht, brood, spelen. Dat moet er zijn. Of dat nu een communist is of een kapitalist of een socialist, dan stapt een mens overal overheen, dan gaat hij echt over lijken.

Ja, nu kan je zeggen, wat heeft dat nu met God te maken?

Verleden week heb ik even laten merken dat je daarover kunt denken. Je hebt mensen die zeggen, in deze tijd vooral, die leggen de nadruk erop dat God is goed. Dat is waar. God is liefde. Al die boze dingen die doen wij. Al die plagen en rampen die komen er door ons. Omdat wij de aarde plunderen. Omdat wij zulke grote veranderingen aanbrengen in de natuur, enz. Dus, dat zijn allemaal duivelse machten. Je mag niet zeggen, als hier of daar hongersnood of andere rampen zijn, God. Want de visie van deze tijd is: God? Welnee! De duivel dan? Voor sommigen de duivel, maar voor de meesten: Dat is ons eigen werk. En dat is een kant die zeker benadrukt mag worden.

Ik zei eens tegen iemand in het ziekenhuis, een meisje dat mij in de tijd van de Vietnam-oorlog mij daarover aansprak toen ik weg wilde gaan. Ze zei: Is dat nu een God van liefde? Zoals het daar aan toegaat? Mensen die als beesten tekeer gaan. Mensen die uit vliegtuigen met allerlei giftige stoffen daar het land vernielen? En waarom? Zijn die motieven allemaal zo edel?

Toen heb ik gezegd: Zus, moet je eens luisteren. Je moet niet, als wij nu iets presteren, als jij iets moois maakt, of hebt, of dat jij iets uitvindt, dan zeg je niet: God zij gedankt. Dan zeg je, misschien niet hardop, hoe heb ik em dat geleverd! Daar is nog nooit iemand op gekomen, om dat te bedenken. Ik zeg: Hoe komt het nu, als mensen moorden, verbranden, vernietigen, dat je dan opeens naar God wijst? Waarom wijs je dan ook niet naar ons? Naar de mensen? Waarom is God dan opeens de grote boosdoener, waar je dat allemaal naartoe kan schuiven? Terwijl wij het doen en uitvoeren! Ik bedoel, het is echt legitiem, het is het echt waard om dat te noemen. Denk erom, breng niet alles terug tot God, om van God een soort vuilnisbak te maken, waar wij de schuld van alles naar toe schuiven, van alle ellende die er op deze aarde is.

CATECHISMUS ZONDAG 50 (VERVOLG)

Maar - en daarmee haak ik er nog even op in; vanavond komt er iets anders aan de orde - wat zien je nu? Of wat hoor je nu? Als je een dominee hoort, of je leest erover. Dat die mens zich meent te moeten voorstellen als een kampvechter voor God. Nee, zo is God niet. Nee, dat doet God niet. Nee, al die denkbeelden, dat God regeert in die zin. Nou ja, dat doet God ook wel, maar je mag God niet zus, je mag God niet zo. En dan zit ik weleens te denken: Ja, inderdaad, de satan voert een groot en duister werk hier op aarde uit. En je kunt God nooit maken tot de auteur van het kwaad of van de zonde. Dat kan niet. Maar, nu zie je die mens doorvloeien. Nee, dat kan niet, dat kan niet en dat kan niet. Want zo is God niet. Maar als ik u nu eens een opsomming zou geven van plagen, van rampen, van oorlogen, van ziekten, waarvan in de Bijbel duidelijk geschreven staat dat God daar achter zat, dat God dat stuurde, dat God de oogsten liet mislukken, dat God mensen in de fuik liet lopen waar ze niet meer uit konden komen, Hij gaf ze in de hand hunner vijanden. Dat is óók waar. Ik zeg dat expres. Niet om weer te keren tot: Jij hebt dit en nu krijg jij dat. Maar, weet je wat ik voel dat wij allemaal zo nodig hebben in deze tijd? Een indruk van de grootheid en de soevereiniteit van God. Kijk, dat wij weer iets zouden mogen beseffen: Gij zijt de pottenbakker, wij zijn leem. En dat bedoel ik heus niet in een negatieve zin, want je zou er gerust bij kunnen denken: Gelukkig maar, dat God de pottenbakker is en wij leem. Gelukkig maar. Maar die notie 'God de Heere regeert, dat de volken beven' wordt erg gemist. Dat hoor je weinig. En ik weet wel, God ís liefde. Maar dat betekent hetzelfde dat God ook rechtvaardig is en dat wij allen schuldig staan bij de Heere God. Niet andersom. God staat niet schuldig bij ons. Wij staan in de schuld bij God. Is God onrechtvaardig als hij toorn over ons brengt?

Nogmaals, dat wil niet zeggen dat God de bewerker is van het kwaad, van de zonde, van de ellende. Maar je kunt niet zeggen dat het er niets mee te maken heeft, met God. Want Hij bezoekt de ongerechtigheden van de inwoners der aarde. Waarom zou God anders komen en Jezus Christus op de wolken des hemels om te richten in rechtmatigheid? Waarom? Is er niet buiten de Heere Jezus Christus die eeuwige dreiging van Zijn oordeel, van de duisternis, het gemis aan Zijn gunst.

Dat hebben wij zo nodig. Om daarin ook, en dat is Gods werk, daar wil Hij ook Zijn Woord voor gebruiken om ons te verootmoedigen 'wie zijt gij, o mens, die tegen God antwoordt' Dan kan je natuurlijk incidentele gevallen naar voren brengen, dat je zegt: Ja maar, dat kind? Dat weet ik wel. En zeker, waarom heeft dat kind dit? Waarom moet dat jonge vrouwtje, of die jonge man, sterven?

Ik bedoel het ook niet zo om te zeggen: O, dat komt daardoor. Helemaal niet. Maar, als er beleden is, al bij de Heilige Doop, dat wij en onze kinderen aan allerlei ellende, ja de dood en de verdoemenis zelf, onderworpen zijn, dan is dat geen bakerpraatje. Dat is niet zomaar iets uit de oude doos, waar we ons gelukkig nu boven verheven mogen voelen. Dat is de werkelijkheid. En ik weet hoe ontzettend die werkelijkheid is. Alleen degene die iets mag weten van de barmhartigheid en de rechtvaardigheid Gods in Christus Jezus ziet een lichtpunt. En dat lichtpunt is dit: O God, U hebt Uw toorn en Uw gramschap gelegd op Uw lieve Zoon Jezus Christus; nu is er dus de ruimte gekomen - ik zou bijna zeggen: Aan die kant gezien is er áltijd een weg, De Weg. Na dat Golgotha, na dat Goddelijk oordeel der gerechtigheid is

CATECHISMUS ZONDAG 50 (VERVOLG)

er een weg. Dat is de troost die we elkaar mogen toeroepen. Van de mens in nood, de mens in opstand. Dat is het enige. Dat er, als het ware, geen reden is om in doffe wanhoop onder alle gebeurtenissen het hoofd te laten hangen, omdat God in Christus dat ontzaggelijke oordeel heeft geoordeeld. Maar, dan moet je niet de ernst, dat God God is en dat ieder mens een schuldig mens is, verdonkeremanen, omdat we nu allemaal zo mondig zijn en dat we toch ons nu niet meer in kunnen denken dat God dit of dat doen zal. Wij mensen. Ja, we kunnen ons niet indenken dat .... Want dan denken wij puur menselijk en het helpt niet. Het helpt toch niet, want God gaat door met Zijn grote heilsplan, met Zijn raad uit te voeren dwars door alle dingen heen.

Vanmiddag wilde ik iets, iets maar, noemen over: Wat is nu het verband tussen het leven hier op aarde en de toekomst.

Dat komt omdat er mensen zijn - geleerde mensen, maar ik weet niet of ze van de Heere geleerd waren; ik denk het niet, maar misschien hebben ze het toch nog wel geleerd, dat weet ik ook niet; ik spreek geen oordeel uit, want God heeft een oordeel uitgesproken van de hemel - die hebben gezegd, geschreven: Als je nu dat in Mattheüs leest over dat brood en over die vogelen des hemels, dat past eigenlijk niet bij deze tijd, bij deze bedeling, bij het leven hier en nu. Dat past er niet bij. Dat is een beetje kinderlijk, een beetje zoals ze toen in die dagen en ook in het Oude Testament wel dachten, zo kinderlijk, zo onvolwassen. God geeft de regen uit de hemel; die maakt Hij open, uit Zijn voorraadkamers. Hij geeft het lentewindje, de vroege en de late regen op zijn tijd. Hij geeft .... Kijk, dat was een bepaald stadium in het denken van mensen die nog niet zo geplaagd werden met de werkelijkheid van de moderne wereld, de moderne mensen, met zijn ontzaggelijke rampen, waarbij een musje, een haar van je hoofd, dat telt niet mee. Eén bom en een grote wereldstad is verschroeid, is gewoon weggevaagd van de aarde, met christenen, met ongelovigen en met alles en nog wat erop. Weg. Weggevaagd. Daarom, je moet dit zien, hebben zij bedacht, als een klein uitstapje in het kinderlijk denken van die tijd over brood, over kleding, over je leven, over Gods voorzienig bestel, Die alle dingen regeert - zoals de catechismus dat ook zegt - vruchtbare en onvruchtbare jaren, voorspoed en tegenspoed. Zo dacht men. Maar dat kan je nu niet meer denken. Trouwens, zegt men, het gaat om dat koninkrijk, wat komen moet, wat er nog niet is. Dát is het belangrijke. Verder is alles gewoon overgeleverd - of overgeleverd - maar verder zitten we midden in de narigheid, midden in de economische wetten en allerlei andere toestanden, met ziekten en met oorlog en met al die dingen. Dat is de werkelijkheid. Maar niet dit simpele. Dan zie je een vadertje: Och kind, je mag alles aan de Heere vragen, om het dagelijks brood, je mag aan de Heere vragen om een huis, je mag aan de Heere vragen om dit en om dat. Nou ja, dat mag wel, maar ja, dat is toch niet meer reëel?

Indertijd heeft die Engelse bisschop ook een boekje geschreven over eerlijk voor God, waarin hij afrekent met allerlei dingen die toch van belang zijn, maar voor hem niet meer. Hij zegt: Laten we eerlijk zijn, dat is voor ons niet meer van belang, wij hebben geen gebedsleven meer, wij hebben niet dit meer, wij geloven daar niet meer in, in die voorzienigheid, enz., wij geloven ook niet meer in de erfzonde en al

CATECHISMUS ZONDAG 50 (VERVOLG)

die dingen meer, dat is voorbij, daar kan je bij moderne mensen toch niet mee aan komen. Dat was toen in de denkwereld en de patronen van die tijd, nou ja, dat was zo. Kan je nu dat idyllische beeld, wat hier gegeven wordt: Vader weet wel dat je het nodig hebt en Die zorgt voor je hoor; een musje, daar heeft Hij Zijn oog nog op geslagen; en de haren van je hoofd, er valt er niet één af buiten Zijn wil; wees niet bezorgd; het leven is toch belangrijker dan het voedsel? het lichaam is toch belangrijker dan de kleding? als je niet zo'n mooie jurk hebt, dan maar een beetje minder mooie; maar, Vader weet het wel.

En dan zeggen die mensen: Dat is niet het beeld van de werkelijkheid. Als het gaat om de werkelijkheid, dan moet je horen van oorlogen, geruchten van oorlogen, twijfelmoedigheid - lees de Openbaring eens; lees al die dingen eens - dat is niet voor deze tijd; deze tijd is een tijd voor gewelddadigheid; een tijd waarin deze en gene door Gods genade uitziet dat het koninkrijk mag komen, het koninkrijk dat er nog niet is; die mooie dingen die er niet zijn;

Hoe zullen wij daar nu tegenover staan?

Want, inderdaad, het is nog niet gekomen, het koninkrijk in de volle zin van het woord. Dat is duidelijk. Je leest dat ons wacht de openbaring der heerlijkheid der kinderen Gods. Het ganse schepsel zucht als in barensood zijnde. Hij zal ook Zich openbaren met Zijn tienduizenden engelen. Maar het is er nog niet. Wij hebben nog geen nieuw, verheerlijkt lichaam. Dat is toekomst. Dat is toch waar. Het is toch waar dat wij hier zitten in deze tijd, deze wereldtijd die nog niet afgelopen is, die nog niet aan het eind is gekomen. En nu weet ik wel, niet ieder individu, niet ieder persoonlijk heeft daar zo mee te maken, ook wij niet. Maar wat zijn wij, een handjevol mensen op zo'n grote wereldbevolking, waar alles in beweging is, waar een mensenleven niet in tel is. Dus dat zegt ook niets, al leven wij nog een genoeglijk bestaan misschien, dat is ook niet bepalend. Is het hier op aarde al gekomen? En als het gekomen is, wat moet ik dan aan met wat ik zojuist noemde? Met al dat leed, met al die honger, met al die ellende? Ook van Gods kinderen. Dat klopt toch niet?

Ik heb het weleens meer aangehaald in de overdenking van de catechismus, van een oude broeder - of, oud, hij was nog niet zo oud, maar dat is inmiddels vijftig jaar geleden, toen in Rotterdam, tijdens het bombardement, wij stonden allemaal platgedrukt, bang angstig, midden in het puin, het glas, in de rook en noem maar op. En toen kwam daar Versnelletje voorbij. Dat was een loodgieter, eenvoudig mannetje. Die liep daar zo door de rommel, door kogels die aan alle kanten om je oren floten, het Alkemadeplein over. En mijn vader zei: Versnel, Versnel kom híér! Tegen de muur. Hij lachte vriendelijk. Gerrit, zegt hij, je weet toch wel, ook de haren uws hoofds zijn allen geteld. Ik moet naar mijn vrouwtje toe, die is ziek, die is al zo bang. En er gebeurde niets. Geen kogel! Dat is geen verhaaltje! Dat is echt gebeurd! Maar kort voor de bevrijding kwam, lagen ze saampjes in een bedje met opgezette armen en benen van de honger-oedeem. En toen de vlag gehesen werd, waren zij bezweken. Uw hemelse Vader weet dat jij al deze dingen behoeft. Wat is dat toch paradoxaal.

Hoe is het nu? Is het er of is het er niet? Is het er half? Is het een stukje van het

CATECHISMUS ZONDAG 50 (VERVOLG)

koninkrijk? Jezus heeft gezegd: Het koninkrijk Gods is binnen ulieden.
En daar wil ik nog iets van zeggen.

Waar gaat het nu om in Mattheüs 6?

Het gaat om schatten vergaderen, in het voorgaande, schatten die door de roest en de mot verteerd worden, waar de dieven bij kunnen komen. En het gaat om schatten, daar heb je het weer, in de hemel. Toekomst! Want daar zijn we nog niet. Die zijn nog niet uitgedeeld. En in dat verband zegt de Heere Jezus: Je moet niet bezorgd zijn voor je leven. Je mag wel voor je leven bezorgd zijn, maar niet in de zin, wat je eten en wat je drinken zult, om dat leven kost wat het kost in stand te houden, of, waarmee je je kleden zult. Je mag wel bezorgd zijn voor je lichaam, want het lichaam is tenslotte meer dan het voedsel. Ja, je moet goed lezen, hoor, anders raak je in de war! Het lijkt wel of de Heere Jezus zegt: Je hoeft je over je leven niets aan te trekken en over je lichaam niets aan te trekken, je hoeft je nergens .... Maar, de Heere Jezus bedoelt het in standhouden van het léven en ook van je lichaam. Dat is onlosmakelijk aan elkaar verbonden.

Dat doen de heidenen. Die zoeken al deze dingen. Die zijn altijd in de weer. Hier en nu. Morgen, overmorgen, vandaag. Waarom? Dat is hun léven! Dat ze in de hand proberen te houden, dat ze proberen veilig te stellen, desnoods door macht en geweld. Dat ze proberen te rekken op alle mogelijke manieren. Dat is hun leven. Daar moeten zij zelf voor zorgen. De strijd om het bestaan.

Maar, zegt Jezus, het gaat om Mijn koninkrijk. Daar gaat het om. Het gaat om Mijn koninkrijk. Zoek eerst het koninkrijk Gods en zijn gerechtigheid. Dus, dan hoef je eigenlijk niet meer om brood te vragen? Dan hoef je eigenlijk je best niet te doen om je diploma binnen te krijgen en om een baantje te vinden? Betekent dat: Dan moet je in de Bijbel lezen, dat is belangrijker dan werken? Maar dat kan toch niet? Jezus zegt toch zelf: Geef ons heden ons dagelijks brood? Dan kan je toch niet alles op zijn beloop laten?

En nu tracht ik aan te geven, geliefde gemeente, een lijn - ik kan het niet, maar de Heere God kan het ons geven, jullie en mij.

Als er staat van dat koninkrijk wat we zoeken, want het is er nog niet. Het is er wel, maar het is er ook nog niet. Dan betekent dat niet één of andere geestelijke leider houdt ons voor wat wel of niet mag. Hoe belangrijk of onbelangrijk brood is, en een man en een vrouw en een kind en een huis en werk. Hier is niet één of andere Oosterse leraar bezig om ons te onderwijzen in een soort onthechtings-methode. Dat je overal afstand van gedaan hebt. Elk verlangen, elk begeren, alles.

Nee!

Laat dit nu de sleutel zijn: Het is Jezus Christus, de Redder, het Brood dat uit de hemel is neergedaald, het Licht der wereld. Die neemt Zijn broeders bij de hand en Die zegt het: Dat is nu het koninkrijk en zijn gerechtigheid, dat we, onzerzijds onmogelijk, maar in zwakheid, door de kracht van de Heilige Geest, omhelzen, Hem. Hij geeft het. Geef ons heden ons dagelijks brood. Zoek eerst het koninkrijk Gods en zijn gerechtigheid. Hij! Jezus Christus! Dan zit je gelijk op een heel ander terrein. Dan krijg je nu werkelijk, wat ze wel eens zeggen als twee hetzelfde zeggen, zeggen ze nog niet hetzelfde, bedoelen ze nog niet hetzelfde, doen ze nog niet

CATECHISMUS ZONDAG 50 (VERVOLG)

hetzelfde. Wat krijg je dan? Waar nu het oog gevestigd mag worden op Hem die het zegt: Geef ons heden ons dagelijks brood. Die ook gezegd heeft: Zoek eerst het koninkrijk Gods en zijn gerechtigheid, want als je soms van honger sterft, dan hoef je niet bang te zijn voor je leven. Als je aan stukken geschoten wordt aan het front, dan hoef je niet bang te zijn voor je lichaam. Als je nog eens wordt opgegeten door de haaien of misschien wel verbrand, in stofdeeltjes wegwaait, dan hoef je niet bang te zijn. Vrees hen niet die je lichaam kunnen doden, maar eigenlijk, feitelijk niets meer kunnen doen. Ze kunnen je het léven niet roven, als je in Mij gelooft, als je gelooft wat Ik zeg. Bid om het dagelijks brood. Want het dagelijks brood kan ergens, op een bepaalde manier, als een Avondmaal worden ontvangen. Ik zeg niet dat het zo IS. God geve er ons iets van. Het is meestal bij ons bij de beesten af. Als iemand niet bidt en we zien dat: Erg, verschrikkelijk, het lijkt wel een hond. Het is ook zo. Maar je moet een klein stapje verder gaan: Ik ben erger dan een hond. Een hond is dankbaar, die kwispelt met zijn staart. De kat gaat voor mij op zijn rug liggen om te kijken en om een pootje te geven en een kopje te geven als hij wat krijgt. Maar ik, boze misdadiger, ik vergeet het. Hebben we al gebeden? Zo gaat dat. Dat is nu het koninkrijk van de duisternis. Dat is nu het rijk van de ondergang. Dat moet verdwijnen. Jezus komt. Jezus zelf komt in dat duistere rijk, en Die zegt: Jongens, zal je het niet vergeten 'geef ons heden ons dagelijks brood', want je hebt alles verspeeld. Vader kan het alleen om Mijnentwil geven. Zal je het niet vergeten, jongens? Als je op zoek gaat in de grote wereld, in het leven. Als je een vrouw wilt hebben. Kinderen. Werk. Zal je het niet vergeten? Ik, Ik, Ik ben het Die weet wat goed is, wat je nodig hebt.

Kijk, dat zoeken van het koninkrijk Gods is dan uiteindelijk het ENIGE uitgangspunt. In DAT Woord en in DAT licht mag je zeggen: Geef ons heden ons dagelijks brood. Want dan is dat vragen om je dagelijks brood eigenlijk het zoeken van het koninkrijk Gods en zijn gerechtigheid.

Want dan heeft God ons oog verlicht, bij de aanvang, dat duister is. Dan leren we zien - net als dat loodgiertje, die tenslotte van de honger stierf, maar het was goed, hoor. Hij had iets gekregen van, al vliegen de kogels om je oren, geen één zal je treffen. Hij had het, jarenlang misschien, met een karig boterhammetje gesteld in de laatste oorlogsjaren. En tenslotte ging hij sterven van de honger. Met een glimlach. Want de honger kon het niet kapot maken. De dorst kon het niet vernietigen. Het leven. Christus. Het koninkrijk. De gerechtigheid. Ja, in principe moest tenslotte, zou je zeggen, dat tegenovergestelde, in plaats van dagelijks brood, honger, moest meewerken om het leven eeuwig veilig te stellen bij een drieëinig God, thuis.

Daar kan nu een wijs mens om lachen, dat hij zegt: Ja maar, zo kom je er altijd uit. Ik hoop dat we er zo uit mogen komen, uitgehaald mogen worden. Dat is echt waar. Daar wil een mens niet aan. Dan zeggen ze: Ja .... maar het probleem, het probleem, waarom is die man nu met zijn vrouw eerst zo goed bewaard en net op het laatste nippertje sterft hij van de honger. Nee! Zo'n mannetje sterft: Op Uw zaligheid wachtte ik, Heere. Daar zal ons het goede van Uw woning verzaden, reis op reis; en het heilig deel, o grote Koning, van Uw geducht paleis. We beleven vreselijke dingen. Maar Gij zult ons in gerechtigheid doen zingen en het heil voor

CATECHISMUS ZONDAG 50 (VERVOLG)

ons bereid.

Ik kan het niet exact, wiskundig uitleggen, dat het nu wáár is. Dat koninkrijk Gods en zijn gerechtigheid, daar gaat het om. Daar is het leven geborgen in Hem Die het leven is. Maar, in dezelfde lijn ligt het, het staat er niet tegenover, om vandaag te vragen: Heere, geef ons ons dagelijks brood; Heere, ik zou graag gaan trouwen, maar wilt U Uw zegen ons geven? aan Uw zegen is alles gelegen; Heere, ik leef zo ver bij dit of dat vandaan, och help me toch. Dat ligt nu in één lijn. Dat is geen tegenstelling.

Ja maar, hoe moet je dan de zaak samenvatten? Het is aan de ene kant allemaal toekomst en aan de andere kant is het ook heden.

Luther zei zo prachtig: Die het gelooft, die heeft het!

Hoe zou je het nu hebben?

Nu, stel voor, je bent heel erg ziek. En je zou zeggen op de vraag: Hoe gaat het? Je hebt maar een moeilijke weg. Ja maar, ik ben gezond, het leven is meer dan de ziekte. En dat leven heb ik gekregen in Zijn lieve Zoon. Hij kent al mijn krankheden. Ik ben ergens gezond. Koninkrijk.

Mijn moeders vader stierf in de armen van mijn moeder. Hij was oud. Maar hij had het heel benauwd. Hij had kanker. Zijn ogen waren heel groot. Hij kon niet meer ademen. Hij zei - ik weet niet of het goed gezegd is, maar ... - gezegende ziekte. Hij was nog nooit zo dicht bij de Heere en bij zijn dochter geweest. Het koninkrijk. Je ziet een gespannen, van pijn vertrokken gezicht ontspannen, een glimlach. Het koninkrijk. Je ziet het en toch moet het nog komen.

Ik denk aan een oude christin uit de plaats waar ik lang gewoond heb. Zij kroop door het bed heen. Je zou het niet zeggen: Een koningskind. Het zweet gutste van haar gezicht. Dan zat ze aan het hoofd-einde dan aan het voeten-einde. Het was ook in de oorlogsjaren. En je hoorde maar een gekreun. En opeens - je zou zeggen, hoe weet je dat? - op dat moment kwam er iemand heel voorzichtig kijken en die zag dat gewurm aan. En opeens hoort hij, met dat bevende stemmetje: Dan ga ik op tot Gods altaren, tot God, mijn God, de bron van vreugd.

Is dat niet het koninkrijk? Dat wonderlijke koninkrijk?

Als ze het niet gezegd zou hebben is het ook goed, daar gaat het niet om. Maar, je ziet, ons dagelijks brood, één druppeltje water. Vriendelijk dank zegt zo'n oud, afgeleefd mensje, vriendelijk dank. Uit Zijn milde Vaderhand.

Ik hoop dat we er iets dichterbij gebracht mogen worden door de Heere Zelf. Dat is zo nodig. Zodat we ons niet laten overrompelen door wat men in de laatste tientallen jaren aan problematiek aandraagt, want daar kom je niet mee uit.

Eén ding: Het koninkrijk.

Vraag dan maar gerust om brood en om alles wat je nodig denkt te hebben. En laat het aan de Heere over, dat Hij het goed maakt. Je gaat je weg. Je vraagt de Heere. Je krijgt geen hoorbare stem, direct. Maar het komt uit! Het komt écht uit: Ik zal uw paden recht maken, al gaat het door de dood heen.

AMEN